

Scenariusz godziny wychowawczej dla klas 7-8 przygotowany po mobilności kadry Szkoły Podstawowej nr 66 im. Misji Pokojowych ONZ z Oddziałami Sportowymi w Bydgoszczy w ramach projektu PO WER pt. *Zrozumienie dziecka autystycznego kluczem do sukcesu dydaktycznego*

autor: mgr Aleksandra Brzykcy

1. Cele zajęć:

- zapoznanie uczniów z definicją autyzmu,
- zapoznanie uczniów z cechami osób autystycznych,
- umożliwienie uczniom wczucia się w rolę osoby autystycznej i lepszego zrozumienia jej sytuacji,
- kształcenie postaw tolerancji oraz empatii wobec osób prezentujących pewne odmienne cechy.

2. Dla kogo zajęcia: uczniowie klas siódmych i ósmych.

3. Metody, formy pracy, środki, materiały:

- metoda wizualna, czytanie tekstu, rozmowa nauczająca,
- praca frontalna, praca w parach,
- środki: filmy pt. *Autyzm wprowadza zmysły w błąd*

<https://www.youtube.com/watch?v=vzr5VjpHHW4>

Film udostępniony przez Fundację SYNAPSIS

- materiały: film (link powyżej); karta pracy dla pary uczniów
- **czas zajęć:** 45 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

A. Część wprowadzająca

Powitanie uczniów, nauczyciel informuje klasę, że dzisiejszy temat będzie trudny, ale bardzo ważny.

Nauczyciel zapisuje na tablicy (lub odczytuje) następujące nazwiska:
Wolfgang Mozart, Alfred Hitchcock, Isaac Newton, Andy Warhol, Lionel Messi, Anthony Hopkins, Bill Gates, Charles Darwin, Steve Jobs.

Pytanie: *Co łączy te wszystkie znane osoby?*

Wszyscy wymienieni sławni i często genialni w swoich dziedzinach to osoby cierpiące na AUTYZM albo tzw. zaburzenia ze SPEKTRUM AUTYZMU. Słowo *spektrum* oznacza, że mamy do czynienia z bardzo zróżnicowanymi przejawami tej dysfunkcji (zaburzenia).

Należy podkreślić, że autyzm NIE JEST CHOROBA PSYCHICZNA, przyczynami jego pojawienia się są nieprawidłowości w kształtowaniu się ośrodkowego układu nerwowego w okresie przed narodzinami dziecka. Jest to ZABURZENIE ROZWOJU, co oznacza, że ścieżka rozwoju osoby autystycznej jest inna od standardowej (czyli typowej).

W Europie autyzm występuje u około 1 na 100 dzieci, w chłopców 4 razy częściej niż u dziewczynek. Oznacza to, że np. w szkole liczącej 700 uczniów jest prawdopodobnie 7 uczniów, którzy cierpią na to zaburzenie. Masz więc ogromną szansę spotkać taką osobę na korytarzu swojej szkoły.

B. Część właściwa

Nauczyciel odczytuje definicję autyzmu.

„Autyzm określany jest jako całościowe zaburzenie rozwoju okresu wczesnodziecięcego,

charakteryzujące się upośledzeniem w interakcji społecznej, deficytami w komunikacji np. opóźnienie w rozwoju mowy lub jej brak, ograniczonymi albo uporczywymi zachowaniami i zainteresowaniami, dotyczącymi szczególnie obiektów w najbliższym otoczeniu. Ze względu na zakres symptomów, ten stan nazywany jest zaburzeniem ze spektrum autyzmu (ASD). Coraz częściej zwraca się uwagę na to, że może być ono uwarunkowane genetycznie innym wzorcem funkcjonowania mózgu. Dotyczy głównie kontaktów społecznych, umiejętności komunikacyjnych i sztywnego przywiązania do pewnych schematów ¹.

Nauczyciel zaprasza uczniów do obejrzenia filmu, prosi, aby zwrócić uwagę na nietypowe zachowania osoby autystycznej. Film pt. *Autyzm wprowadza zmysły w błąd* został zrealizowany i udostępniony na potrzeby tego scenariusza dzięki fundacji SYNAPSIS <https://www.youtube.com/watch?v=vzr5VjpHHW4>².

PO FILMIE pytamy: *jakie nietypowe zachowania bohatera można było zaobserwować?*

Możliwe odpowiedzi:

- bohater ustawia butelki z sokami w sklepie (próba opanowania chaosu),
- skupienie się na szczególe, jednocześnie osoba taka przestaje zwracać uwagę na resztę otoczenia,
- trudności w nawiązaniu kontaktu z innymi osobami, osoba autystyczna może być maksymalnie skupiona na jakiejś czynności,
- bohater „myśli skojarzeniami” (zdarza się, że osoba autystyczna wypowiada zdanie zupełnie oderwane od kontekstu, czyli tematu rozmowy),
- bohater powtarza pewne słowa, gdyż potrzebuje więcej czasu na ich zrozumienie,
- bohater w sytuacji trudnej dla siebie zasłania uszy, trzepoce rękami.

Nauczyciel podkreśla, że są to zachowania jedynie przykładowe, zaburzenia związane

¹ Portal Enel Zdrowie, opublikowano: 7.05.2019 r., online: <https://enel.pl/enelzdrowie/zdrowie/autyzm-co-to-jest-rodzaje-przyczyny-objawy-i-leczenie>, [dostęp: 23.11.2021 r.].

² Fundacja SYNAPSIS, *Autyzm wprowadza zmysły w błąd*, opublikowano: 16.02.2012 r., online: <https://www.youtube.com/watch?v=vzr5VjpHHW4>, [dostęp: 23.11.2021 r.].

ze SPEKTRUM AUTYZMU są ogromnie zróżnicowane.

Następnie nauczyciel **rozdaje kartę: Autyzm – objawy (załącznik nr 1)**. Uczniowie w parach mają za zadanie przeczytanie, przedyskutowanie zawartych treści, m.in. wskażą: które **DWA ZACHOWANIA** z całą pewnością **NIE SĄ PRZEJAWEM** autyzmu oraz odpowiedzą na pytanie: *które z przedstawionych przejawów byłoby dla Ciebie szczególnie trudne?*

PO DYSKUSJI w parach: nauczyciel potwierdza, że fakty zawarte w punktach **8 i 12** nie dotyczą osób autystycznych; prawdopodobnie uczniowie wskażą różne zachowania jako szczególnie trudne.

Nauczyciel zadaje pytanie: ***czy trudno byłoby się zaprzyjaźnić się z osobą ze spektrum autyzmu?*** Prawdopodobnie uczniowie zauważą, że kluczem do zaprzyjaźnienia się jest lepsze zrozumienie, umiejętność wczucia się w rolę osoby autystycznej.

Nauczyciel przypomina kwestię, która kończyła oglądany wcześniej film: "Autyzm powoduje inne odbieranie świata przez zmysły. Osoby z autyzmem widzą, słyszą i czują świat inaczej niż my. Nie jest to ani lepszy, ani gorszy odbiór świata, jest po prostu inny".

Nauczyciel proponuje uczniom ćwiczenie: *Siedząc w parach, przekaz drugiej osobie tytuł ulubionej książki nie używając słów.*

Uczniowie stwierdzą zapewne, że było to bardzo trudne. Nauczyciel podsumowuje: osoby autystyczne często mają problem z komunikacją, a wyrażanie emocji jest dla nich szczególnie trudne.

C. Podsumowanie zajęć

Wracając do „galerii” znanych ludzi (wymienionych na początku lekcji) zauważamy, że posiadanie dysfunkcji ze spektrum autyzmu nigdy nie przekreśla szans na udane życie, wręcz przeciwnie: wiele takich osób odniosło ogromne sukcesy w swoich dziedzinach. Zrozumienie omawianego problemu pozwoli nam lepiej zrozumieć, zaakceptować osoby autystyczne oraz oczywiście obdarzyć je naszą przyjaźnią.

Załącznik nr 1 - W JAKI SPOSÓB MOŻE OBJAWIAĆ SIĘ AUTYZM?

1. Unikanie kontaktu wzrokowego.	11. Przesadne interesowanie się danym tematem i oddanie się bez reszty np. samochodami, rozkładami jazdy komunikacji miejskiej.
2. Brak reakcji na imię.	12. W chwilach wyjątkowego wzburzenia większość osób z autyzmem reaguje agresją: może uderzyć lub nawet zranić inną osobę.
3. Opóźniony rozwój umiejętności mowy.	13. Zajmowanie się konkretnymi przedmiotami, zabawkami lub elementami wyposażenia gospodarstwa domowego.
4. Pozorna trudność w wyrażaniu własnych uczuć.	14. Angażowanie się w powtarzające ruchy takie, jak np. kołysanie.
5. Mimika twarzy nie wyraża wielu emocji.	15. Ciągłe porządkowanie rzeczy, ich układanie w przesadny sposób.
6. Trudności z podtrzymywaniem rozmowy.	16. Brak dzielenia się swoimi zainteresowaniami: dziecko nie dąży do tego, aby rodzice zwracali uwagę na rzeczy, które są dla niego interesujące.
7 Często powtarzane zwroty.	17. Nietypowy ton głosu np. monotony pozbawiony melodyki.
8. Brak możliwości nauczania się pisanie i czytania.	18. Branie słów dosłownie, nie rozumienie sarkazmu, żartów lub droczenia się.
9. Brak gaworzenia w wieku niemowlęcym.	19. Preferowanie niezmienności otoczenia i rutyny.
10. Trudność w rozumieniu uczuć i myśli innych osób.	20. Nie używanie gestów np. wskazywania lub machania na do widzenia.